

Perustuslakivaliokunnalle

2.10.2024

Hallituksen esitys (HE 86/2024) eduskunnalle laeiksi Teollisuustuki Oy -nimisestä valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä sekä Suomen Teollisuussijoitus Oy –nimisestä valtionyhtiöstä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Teollisuustuki Oy -nimisestä valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä. Lisäksi muutettaisiin Suomen Teollisuussijoitus Oy -nimisestä valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä annettua lakia.

Esitys perustuu pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman tavoitteisiin, joilla tehostetaan ja keskitetään valtion pääomasijoitustoimintaa muun muassa tarvittavilla yritysjärjestelyillä. Esityksen mukaan Suomen Teollisuussijoitus -konsernilla olisi nykyistä paremmat mahdollisuudet toimia tehokkaasti valtion pääomasijoitus- ja yritysrahoitusyhtiönä ja hoitaa konsernin teollisuuspoliittista tehtävää tiiviissä yhteistyössä muiden erityisrahoitusyhtiöiden, kuten Finnveran, kanssa.

Lait saatetaan voimaan asetuksella vuoden 2025 alkupuolella, kun lainsäädäntötyö on päättynyt, järjestelyn osakeyhtiöoikeudelliset toimet valmiit ja meneillään olevassa EU-notifikaatioprosessissa on saatu myönteinen päätös.

Suomen Teollisuussijoitus Oy ja Teollisuustuki Oy

Käsillä oleva hallituksen esitys toteuttaa omalta osaltaan hallituksen ohjelmaa, joilla tehostetaan ja keskitetään valtion pääomasijoitustoimintaa muun muassa tarvittavilla yritysjärjestelyillä. Esityksen mukaan Suomen Teollisuussijoitus –konsernilla olisi nykyistä paremmat mahdollisuudet toimia tehokkaasti valtion pääomasijoitus- ja yritysrahoitusyhtiönä ja hoitaa konsernin teollisuuspoliittista tehtävää tiiviissä yhteistyössä muiden erityisrahoitusyhtiöiden, kuten Finnveran, kanssa. Lakiesitys täydentää ja luo oikeudellista pohjaa yhtiön meneillään olevalle strategiatyölle sekä Teollisuussijoitus –konsernin muodostamiseen liittyville osakeyhtiöoikeudellisille toimille.

Hallitusohjelman mukaan valtion kotimaista pääomasijoitus- ja yritysrahoitustoimintaa tehostetaan keskittämällä Business Finland Venture Capital Oy:n toiminta uudella nimellä ja tehtävällä osaksi Suomen Teollisuussijoitus Oy:tä, sen valtiontukiehtoista sijoitustoimintaa harjoittavaksi tytäryhtiöksi, Teollisuustuki Oy:ksi. Lisäksi hallitus on ohjelmansa toteuttamiseksi päättänyt toukokuussa Ilmastorahasto Oy:n ja Oppiva Invest Oy:n toiminnan lakkauttamisesta (elinkeinoministerin päätös 26.4., talouspoliittisen ministerivaliokunnan puolto 21.5.). Suomen Teollisuussijoitus Oy:lle annetaan nykyistä vahvemmin talouden kasvuun ja uudistumiseen sekä investointien edistämiseen keskittyvä teollisuuspoliittinen tehtävä. Samalla on selvitetty ulkoministeriön hallinnonalaan kuuluvan Finnfund Oy:n liittämistä tähän kokonaisuuteen, mutta laaditun selvitystyön jälkeen on päätetty, että tässä

asiassa ei edetä. Siirtymäajaksi on Oppiva Invest Oy:n omistajaohjaus siirretty Opetushallitukselta työ- ja elinkeinoministeriölle.

Hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki Teollisuustuki Oy –nimisestä valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä, joka keskittyisi valtiontukiehtoiseen pääomasijoitustoimintaan. Samalla kumottaisiin Ilmastorahasto Oy –nimisestä valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä annettu laki, Business Finland Venture Capital Oy:stä annettu laki sekä Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 1 §:n 4 momentti. Jälkimmäinen momentti koskee Business Finland Venture Capital Oy:n omistajaohjausta, joka siirrettäisiin Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista työ- ja elinkeinoministeriöön. Lisäksi muutettaisiin Suomen Teollisuussijoitus Oy –nimisestä valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä annettua lakia yhtiön tehtäviä täydentäen. Lakiesitykset on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä sidosryhmiä kuullen.

Perustuslain 124 §, julkinen hallintotehtävä TEM hallinnonalalla

Hallituksen esitystä koskevalla lausuntokierroksella ilmeni, että sijoitusyhtiön kokonaisuuteen liittyvä julkisen hallintotehtävän määrittelystä vallitsi eri ministeriöiden (UM, OM) kesken eriäviä käsityksiä. Tästä syystä TEM on HE:ssä lausunut, että asiasta on syytä pyytää perustuslakivaliokunnan lausunto, jotta ministeriöt voivat yhdenmukaistaa käytäntöjään ja lainvalmisteluaan.

TEM on HE:n valmistelussa nojannut perustuslakivaliokunnan lausunnosta PeVL 2001:2 alkaneeseen, hallinnonalaansa suoraan koskeneeseen tulkintakäytäntöön:

”Valtion vientitakuiden myöntäminen on valiokunnan käsityksen mukaan vahvoista yksityisoikeudellisista piirteistään huolimatta sellainen julkinen hallintotehtävä kuin perustuslain 124 §:ssä tarkoitetaan. Tässä perustuslainkohdassa tarkoitettusta merkittävästä julkisen vallan käytöstä ei kuitenkaan ole kysymys, kun otetaan huomioon päätöksentekoon kytkeytyvä varsin laaja harkinnanvaraisuus ja sekin, että vientitakuut ovat yksityisoikeudellisia sopimuksia.”

Samoin PeVL 2017:50 ja PeVL 2022:93, joissa lakiehdotuksen tulkitaan koskevan eräiden tki-rahoituspäätösten osalta julkista hallintotehtävää. Käsillä oleva hallituksen esitys on valmisteltu näistä TEM-konsernin toimijoita koskevien säännösten kautta saadun tulkintakäytännön perusteella.

Kysymys ei TEM:n käsityksen mukaan ole käsillä olevan lakiesityksen osalta erityisen ongelmallinen. Suomen Teollisuussijoituksen osalta kyse on markkinaehtoisesta sijoitustoiminnasta, joka ei TEM:n käsityksen mukaan ole julkisen hallintotehtävän käsitteen piirissä. Teollisuustuki Oy:n osalta TEM:n käsitys on, että valtiontukiehtoinen sijoittaminen on julkinen hallintotehtävä, ja tätä yhtiötä koskeva laki, mukaan lukien päätöksentekoa

koskevat erityissäännöt (4 ja 5 §:t) sekä eräitä tilanteita koskevien päätösten ohjaus (3 §) on valmisteltu tästä lähtökohdasta.

Koska asia on kuitenkin laajakantoinen, ja aiheuttaa jatkuvia rajanvetokysymyksiä valtion erityistehtäväyhtiöiden säädösvalmistelussa, käsittelemme kysymystä hiukan laajemmin sen yleisemmän merkityksen johdosta.

Julkisen hallintotehtävän sääntelystä

Perustuslain 124 §:ssä säädetään hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle. Tällainen taho voi olla esimerkiksi erityistehtäväyhtiö. Julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältävät tehtävät voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Merkittävää julkisen vallan käyttöä on oikeuskirjallisuudessa luonnehdittu seuraavasti: Rajoitus merkitsee, että vain viranomainen voi päättää esimerkiksi hallinnollisesta rangaistusseuraamuksesta tai uhkasakon määräämisestä. Varsinaista poliisin toimintaa ei myöskään ole mahdollista ulkoistaa. Koska vain virkamies voi käyttää itsenäiseen harkintaan perustuvia voimakeinoja, yksityishenkilön – esimerkiksi järjestyksenvalvojan tai vartijan – oikeus voimakeinojen käyttöön on mahdollista vain poikkeuksellisesti ja tarkoin ajallisesti tai paikallisesti rajattuna. Sen sijaan lievempää julkista valtaa voi käyttää myös muu kuin viranomaiselle, mikäli tästä on erikseen säädetty.

Julkisen hallintotehtävän määritelmä on saanut sisältönsä perustuslain esitöistä ja perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännöstä. Perustuslain esitöissä (HE 1/1998) luonnehditaan julkista hallintotehtävää seuraavasti:

”Julkisella hallintotehtävällä viitataan verraten laajaan hallinnollisten tehtävien joukkoon, johon kuuluu esimerkiksi lakien toimeenpanoon sekä yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen oikeuksia, velvollisuuksia ja etuja koskevaan päätöksentekoon liittyviä tehtäviä.”

Sääntelyn lähtökohtana on niin sanottu valtiosääntöoikeudellinen virkamieshallintoperiaate, jonka mukaan julkista valtaa voivat Suomessa käyttää vain viranomaiset ja viranomaisten nimissä vain laillisesti virkoihinsa nimitetyt virkamiehet. Julkinen hallintotehtävä voi kuitenkin myös tarkoittaa tehtävää, johon ei sisälly julkisen vallan käyttöä. Julkisen hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle säädetään lailla. Joissakin tapauksissa, kuten julkisia palvelutehtäviä siirrettäessä, asiasta voidaan kuitenkin säätää tai päättää myös lain nojalla. Hallituksen esityksen (HE 1/1998) mukaan julkisen hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle ei saa vaarantaa perusoikeuksia, oikeusturvaa eikä muita hyvän hallinnon vaatimuksia.

Oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimukset koskevat ennen muuta julkiseen hallintotehtävään liittyvää päätöksentekoa. Tällöin olisi kiinnitettävä huomiota muun muassa yhdenvertaisuuteen, yksilön kielellisiin perusoikeuksiin, oikeuteen tulla kuulluksi, vaatimukseen päätösten perustelemisesta ja oikeuteen hakea muutosta. Tavoitteena olisi myös palveluiden tuottamiseen liittyvien tehtävien joustava sääntely. Lausunnossaan Innovaatorahoituskeskus Business Finlandia koskeneesta lakiesityksestä (PeVL 50/2017) perustuslakivaliokunta muun muassa totesi, että koska etenkin julkisten palvelutehtävien hoitaminen on kuitenkin voitava järjestää joustavasti eikä tällaisten tehtävien antamisesta ole sääntelyn tavoitteiden kannalta tarpeen edellyttää säädettäväksi yksityiskohtaisesti lailla, voidaan hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle säätää tai päättää myös lain nojalla. Tehtävän antamiseen oikeuttavan toimivallan on tällöinkin perustuttava lakiin. Perustuslakivaliokunta totesi lisäksi, että julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle myös lain nojalla tehtävällä sopimuksella.

Perustuslakivaliokunnan kannanottoja osakeyhtiölain johtamisjärjestelmästä

Valtiovarainministeriön ohje 2018 asettaa viraston ensisijaiseksi tavaksi ohjata valtion toimintoja, koska se on VM:n mukaan tehokkaammin ohjattavissa juuri virastomuodossa. Vastaavalla perusteella perustuslakivaliokunta kritisoi maakunta- ja soteuudistukseen liittyneitä yhtiöittämisesityksiä (PeVL 26/2017):

”Maakunnan sotetehtävien yhtiöittämisvelvoitetta on perustuslakivaliokunnan mielestä pidettävä hallituksen esityskokonaisuuden valtiosääntöoikeudellisesti ongelmallisimpana osana muiden perustuslain säännösten kannalta arvioituna. Laajamittaisesti toteutettuna se heikentää maakunnan itsehallinnon välttämättömänä elementtinä pidettävää kansanvaltaisuutta, koska yhtiöittämisvelvoite edellyttää sotetehtävien tuottamisen eli varsin laajan tehtäväkokonaisuuden siirtämistä kansanvaltaisen päätöksenteon ulottamattomiin. Maakunnan tehtäviä hoitavien yhtiöiden yhteys maakunnallisen tason päätöksentekoon ja erityisesti maakunnan asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksiin äänestysoikeuttaan käyttämällä muodostuu etäiseksi.”

Perustuslakivaliokunnan kanta on sinänsä selkeä, mutta herättää kaksikin kysymystä. Ensinnäkin luonnehdinta osakeyhtiömallin toissijaisuudesta demokratian kannalta on annettu nimenomaisesti maakuntauudistuksen yhteydessä, jolloin kansalaisten vaikuttamismahdollisuuksien arviointi luonnollisesti painottuu toisella tavalla, kuin esimerkiksi valtakunnalliseen toimintaan suuntautuneiden erityistehtävayhtiöiden osalta. Toiseksi perustuslakivaliokunnan fokus näyttäisi olleen ulkoistamisessa ”yksityiselle” eli ei-valtio-omisteiselle taholle – valtion erityistehtävayhtiöt ovat valtion täysin omistamia yhtiöitä, jolloin valtion ohjauksen edellytykset ovat merkittävästi paremmat.

Toinen perustuslakivaliokunnan kysymys liittyy osakeyhtiön valvontaan: maakunta voisi lausunnon mukaan vaikuttaa tällaisen yhtiön toimintaan ilmeisesti vain omistajaohjauksen

perusteella. Perustuslakivaliokunta oli jo aiemmin kiinnittänyt huomiota siihen, että osakeyhtiömuotoiseen toimintaan ei lähtökohtaisesti ole mahdollista kohdistaa samantasoista hallinnollista ohjausta ja yhtä tehokasta valvontaa kuin viranomais toimintaan ja että toiminnan ohjaus ja valvonta olisi todennäköisesti hoidettavissa yksinkertaisemmin ja välittömämmin, jos tehtävistä huolehtisi viranomainen (PeVL 8/2014).

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa 8/2014 vp kuitenkin todetaan, että kun säännösperusteisesti on varmistettu se, että palvelujen tuottaja on voittoa tavoittelematon valtion kokonaan omistama osakeyhtiö tai tämän yhtiön kokonaan omistama tytäryhtiö, valvonnan ja ohjauksen järjestäminen on jossain määrin helpompaa kuin puhtaasti kaupallisen yrityksen ollessa kyseessä. Tämä on myös TEM:ssä muodostunut käsitys valtion täysin omistamien erityistehtäväyhtiöiden ohjauksesta. TEM katsoo lisäksi, että myös asianmukaisessa demokraattisessa järjestyksessä laadittu erityistehtävälainsäädäntö tulisi ottaa huomioon arvioitaessa mahdollisuuksia erityistehtäväyhtiön toiminnan ohjaamiseen. Yhtiöiden tehtäväthän on suoraan määritelty laissa.

Perustuslakivaliokunnan kannanotoissa ei ole erikseen arvioitu, mistä tehokkuuserot syntyvät suhteessa virastorakenteeseen. Osakeyhtiön eräät ohjausmekanismit, erityisesti hallituksen ja toimitusjohtajan nimittäminen ja erottaminen, voivat tarvittaessa olla erittäin tehokkaita ja myös paljon käytettyjä ohjausvälineitä, mikä onkin todettu myöhemmin muun muassa VM:n valtion rakenneuudistuksia koskevissa ohjeissa.

Perustuslakivaliokunta on käsitellyt julkista hallintotehtävää ja sen siirtoa valtiokokonaisuuden ulkopuolelle useissa muissakin lausunnoissaan. Perustuslain 124 § ei ole muodostanut estettä sellaisen neuvontaa sisältävän tehtävän antamiselle muulle kuin viranomaiselle, joka ei tarkoita yksityisten etua, oikeuksia tai velvollisuuksia koskevan päätösvallan käyttämistä (PeVL 54/2018). Perustuslakivaliokunnan mukaan Työkanava Oy:lle ehdotetut työnhakijoiden arviointi- ja valintatehtävät lähenivät julkisia hallintotehtäviä ja yhtiön tekemillä päätöksillä voitiin katsoa olevan käytännössä yksilöiden oikeutta ja etua koskevia vaikutuksia (PeVL 6/2022). Lisäksi perustuslakivaliokunta on katsonut, että alueellisen vastuumuseon toteuttamat asiantuntija- ja neuvontatehtävät olisivat ongelmattomia perustuslain 124 §:n kannalta, koska alueellinen vastuumuseo ei tehnyt itse yksilön etua tai oikeutta koskevia päätöksiä. Päätöksenteko jäsenyi muun lainsäädännön pohjalta ja tapahtui muun viranomaisen kuin museon toimesta (ks. PeVL 54/2018 vp). Innovaatorahoituskeskus Business Finlandia koskevan lain muuttamista koskeneessa hallituksen esityksessä HE 267/2022 vp yhtiölle siirrettyjä asiakkaiden palvelutarpeiden kartoitus- ja neuvontatehtäviä katsottiin voitavan pitää perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön valossa yhtiön julkisina hallintotehtävinä (PeVL 93/2023 vp). Koska näiden tehtävien yhteydessä ei tehdä rahoituksen myöntämistä koskevia päätöksiä, ne eivät kuitenkaan sisältäisi julkisen vallan käyttämistä. Kyseisissä yhtiön tehtävissä ei olisi myöskään kyse asiakkaiden valinnasta rahoituskeskuksen asiakkaiksi.

Julkisten hallintotehtävien siirron edellytyksenä muulle kuin viranomaiselle on myös sen tarkoituksenmukaisuus. Huomionarvoista on, että tarkoituksenmukaisuusarviointi ei ole

vapaata harkintaa vaan siinä on huomioitava perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö. Tarkoituksenmukaisuusarvioinnissa tulee hallinnon tehokkuuden ja muiden hallinnon sisäisiksi luonnehdittavien tarpeiden lisäksi kiinnittää erityistä huomiota yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen tarpeisiin. (Esimerkkeinä PeVL 11/2006, PeVL 8/2014, PeVL 16/2016, PeVL 15/2018, PeVL 54/2018 sekä PeVL 6/2022). Myös hallintotehtävän luonne on otettava huomioon, HE 1/1998 vp, s. 179. (PeVL 6/2013, PeVL 65/2010).

Tarkoituksenmukaisuusvaatimus voi palveluiden tuottamiseen liittyvien tehtävien yhteydessä täyttyä helpommin kuin esimerkiksi yksilön tai yhteisön keskeisiä oikeuksia koskevassa päätöksenteossa (HE 1/1998 vp, s. 179/II). Perustuslakivaliokunta on arvioidessaan tarkoituksenmukaisuuskriteerin täyttymistä kiinnittänyt huomiota muun muassa tehtävissä tarvittavaan erityisosaamiseen tai resursseihin, joustavuuteen sekä tehokkuuteen. Merkitystä on annettu myös viranomaisen henkilöstöresurssien riittävyydelle.

Edellytyksenä julkisen hallintotehtävän antamiselle muulle kuin viranomaiselle on perustuslain 124 §:n mukaan lisäksi se, ettei hallintotehtävän antaminen saa vaarantaa perusoikeuksia, oikeusturvaa eikä muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Säännös korostaa sen perustelujen mukaan julkisia hallintotehtäviä hoitavien henkilöiden koulutuksen ja asiantuntemuksen merkitystä sekä sitä, että näiden henkilöiden julkisen valvonnan on oltava asianmukaista. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännössä on katsottu, että oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten toteutumisen varmistaminen edellyttää muun muassa sitä, että asian käsittelyssä noudatetaan hallinnon yleislakeja ja että asioita käsittelevät toimivat virkavastuulla käyttäessään julkista valtaa.

Tuore esimerkki linjanvedoista julkisen hallintotehtävän käsitteen ulkopuolelle jäävistä tehtävistä on saatavissa Business Finland -lain muuttamista koskevan hallituksen esityksen HE 267/2022 vp rajauksista. Yhtiön hankintatoimen on mahdollista avustaa ja tukea rahoituskeskusta ja antaa sille asiantuntijapalveluita. Rahoituskeskuksen toimintaan liittyvän hankinnan toteutuksesta vastaa kuitenkin aina rahoituskeskus. Hallituksen esitykseen HE 267/2022 vp sisältyy lisäksi seikkaperäinen kuvaus tietojärjestelmiin liittyvästä työnjaosta viraston ja yhtiön kesken. Rajauksia esiintyy myös mm. PeVL 57/2010, PeVL 29/2013 PeVL 46/2001, PeVL 6/2013, ja PeVL 3/2009.

Perustuslakivaliokunta on arvioinut myös Hansel Oy:n tehtäviä valtion yhteishankintayksikkönä julkisen hallintotehtävän määrittelyn näkökulmasta. Vaikka hankintojen tekemiseen liittyy myös vahvoja yksityisoikeudellisia piirteitä, perustuslakivaliokunnan mukaan Hanselin tehtävässä yhteishankintayksikkönä painottuvat julkisen hallintotehtävän piirteet. Hanselilla jo olevia ja sille ehdotettuja asiantuntija- ja tukitehtäviä ei perustuslakivaliokunnan mielestä voi kokonaisuutena kuvata sillä tavoin teknisiksi, etteikö kyse olisi osin julkisen hallintotehtävän hoitamisesta. (PeVL 15/2019).

Ilmastorahasto Oy:tä koskevan lain (173/2023, HE 11/2022) 12 §:n säädöskohtaisissa perusteluissa rajanvetoa julkisten hallintotehtävien ja markkinaehtoisen toiminnan välillä on määritelty seuraavasti:

”Koska yhtiön valtiontukia koskevat tehtävät ovat Suomen perustuslain 124 §:n tarkoittamia julkisia hallintotehtäviä, tulee säännösperusteisesti taata oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten noudattaminen. Pykälä ehdotetaan säädettäväksi siten, että hallinnon yleislait soveltuisivat ainoastaan yhtiön valtiontukiin liittyviin toimintoihin. Näin ollen esimerkiksi valtiontukia koskevaan päätöksentekoon ja sen valmisteluun liittyvät asiakirjat olisivat viranomaisen asiakirjoja siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään. [– –] Yhtiön sijoitus- ja rahoituspäätöksissä ei olisi kyse julkisen hallintotehtävän hoitamisesta siltä osin, kuin ne koskisivat yhtiön markkinaehtoista toimintaa.”

Käytännön kokemuksia sääntelystä

TEM käsitys on, että julkisen hallintotehtävän määritelmä on vakiintunut laajan perustuslakivaliokuntakäytännön kautta. TEM on kuitenkin myös havainnut eräitä käytännön ongelmia, joita lainsäädännölliseen konstruktion liittyy.

Ensinnäkin, julkisen hallintotehtävän nykyinen tulkinta on omiaan johtamaan hyvinkin kasuistiseen sääntelyyn sen suhteen, mitä osakeyhtiössä saadaan tehdä ja mitä ei. Tämä asiantila saattaa johtaa myös aivan konkreettisiin käytännön ongelmiin yhtiöissä ja myös työntekijöille erilaisissa tilanteissa – paljonko esim. voi neuvoa jotakin yhtiötä ja missä kohtaa pitää lopettaa, ettei vain tulisi tehneeksi julkista hallintotehtävää. Se, että nykyinen tulkintakäytäntö ei tee mitään eroa yksityinen (ts. muun kuin valtion omistaman) ja valtion täysin omistaman erityistehtävayhtiön välillä, on erikoinen linjaus – on aivan selvää, että ohjausmahdollisuudet yksityisen yhtiön tai valtion sataprosenttisesti omistaman yhtiön välillä ovat hyvin erilaiset. Tämän eron huomiotta jättäminen on puute nykytulkinnassa.

Toiseksi, suhde julkisen vallan käsitteeseen on tarpeettoman monimutkainen. Järjestelmää selkiyttäisi merkittävästi, että sääntelytarve kohdistuisi ainoastaan tilanteisiin, jolloin yhtiö myöntää oikeuksia tai ottaa niitä pois. Sellaisista julkisista hallintotehtävistä säätäminen, joihin ei sisälly julkisen vallan käyttöä, vaikuttaa sekä itse käytännön toiminnan, että oikeusturvan tarpeen kannalta liioittelulta.

Ymmärrämme myös hyvin UM:n tuomia näkökohtia emmekä TEM:ssä ole varsinaisesti vastustamassa UM:n tulkintaa. Ylläoleva lähinnä perustelee TEM:n valmistelun lähtökohtia. – Todettakoon vielä, että alustava käsityksemme Ruotsin ja Tanskan lainsäädännöstä on, että siellä ei vastaavaa käsitteistöä ole, vaan valtion tehtävien siirtäminen osakeyhtiöön on pikemminkin valtion itsensä ratkaistavissa oleva tarkoituksenmukaisuuskysymys.

Mikko Huuskonen, teollisuusneuvos, dos.

TEM/IYR